

Шостак Л.Б.

доктор економічних наук, професор,
Державний науково-дослідний інститут інформатизації
та моделювання економіки
Міністерства економічного розвитку та торгівлі

Лаглер К.

Департамент бізнес-консультування,
Targit GmbH Österreich

Мельниченко Г.М.

кандидат економічних наук, доцент,
Науково-дослідний інститут ДП «Каталіз і екологія»,
Інститут фізичної хімії імені Л.В. Писаржевського
Національної академії наук України

ІНСТРУМЕНТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНВЕСТИЦІЙНО-ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ УКРАЇНИ

У статті визначено стратегію та фінансові інструменти забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку регіонів України залежно від їхнього поточного соціально-економічного стану і потенціалу зростання. Запропоновано модель економічного росту з дотриманням екологічного імперативу інноваційного розвитку. Визначено, що в умовах обмеження публічних фінансів ефективним є створення матеріально-фінансових стимулів розвитку підприємництва у сфері інновацій. Проте найбільш вагомим чинником зростання випуску інноваційної продукції є підвищення рівня технологічного прогресу за допомогою вітчизняної науки та міжнародного співробітництва в галузі новітніх технологій. Для підвищення конкурентоздатності інноваційних продуктів на внутрішньому ринку треба залучати дешеві фінансові ресурси для їх створення і виробництва. Реалізація наявного інноваційного потенціалу зумовлена розширенням сукупного попиту засобами фіскальної політики та залученням інвестиційних ресурсів з-за кордону.

Ключові слова: регіональна економіка, фінансові інструменти, інноваційна продукція, стратегія інноваційного розвитку, державний механізм управління.

Вступ. Перехід до інноваційної моделі економічного розвитку регіонів України передбачає проведення технологічної модернізації виробництва товарів і послуг, нарощування регіонального наукового потенціалу та розроблення стратегій інноваційного розвитку регіонів залежно від їх ресурсного забезпечення. Впровадження новітніх «екологічно дружніх» технологій виробництва і споживання є беззаперечною вимогою забезпечення подальшого соціально-економічного розвитку регіонів, створення міжрегіональних інноваційних зв'язків та підвищення конкурентоспроможності депресивних регіонів. Брак державних фінансових ресурсів, екстенсивний тип господарювання, техногенні катастрофи, відчуження і руйнування 20% території внаслідок військових дій на сході України ставлять питання про можливість і шляхи відродження постраждалих регіонів.

Аналіз останніх наукових досліджень. Інвестиційно-інноваційна політика держави, спрямована на створення матеріально-фінансових стимулів розвитку підприємництва у сфері інновацій, є найбільш ефективною в умовах обмежених публічних фінансів (бюджетних капіталовкладень). Промислово-розвинуті та сільськогосподарські регіони України як потен-

ційний економічні партнери мають досить привабливі риси для входження транснаціональних капіталів у науково-технічний простір найбільш перспективних регіонів (Київська, Харківська, Дніпропетровська області), що передбачає, з одного боку, трансмісію сучасних технологій і «ноу-хау», з іншого – приплив іноземного венчурного капіталу [1]. І це, перш за все, забезпечується наявністю кваліфікованих та дешевих трудових ресурсів і науково-технічним потенціалом, здатним адаптувати новітні світові технології виробництва. Суттєвої підтримки потребує відродження промислового потенціалу Донецької та Луганської областей, де на тлі знищення основних виробничих потужностей існує необхідність упровадження новітніх технологій і забезпечення зайнятості населення у відновленні АПК, машинобудування, військового комплексу та випуску ІТ-продукції. Більшість регіонів України має значний природно-ресурсний потенціал для розміщення як капітало-ефективних високотехнологічних, так і ресурсномістких виробництв (у рамках дотримання імперативу екологічної безпеки). Країна має достатню виробничо-технічну базу і розвинену супутню інфраструктуру машинобудівних, хімічних, нафтопереробних галузей, здатних за умови модифі-

кації й оновлення основних фондів до розширеного виробництва конкурентної продукції.

Наявні передумови залишають надію на залучення як державних, так і приватних і не тільки іноземних інвестицій у високотехнологічне виробництво інноваційних товарів і послуг. Для цього необхідне створення стимулів для інноваційного підприємництва, серед яких ефективними залишаються: економічні пільги та послаблення податкового тиску, державні гарантії, висока норма прибутку, стабільні ринки збуту [2].

Вагомим чинником сталого зростання випуску інноваційних товарів і послуг є підвищення рівня технологічного прогресу за допомогою міжнародного співробітництва в галузі новітніх технологій [3]. Стійкий випуск інноваційних товарів і послуг, заснований на розширенні виробничого потенціалу, й інвестиції є не єдиним способом такого розширення через ефект пропозиції. Іншим важливим чинником експансії такого виробництва слугують державні споживчі витрати, що зумовлюють підвищення сукупного попиту. Вони істотно впливають на зростання добробуту переважно за допомогою стимулювання сукупного попиту на виробничі ресурси і подальшу індукцію чинників пропозиції. Однак в Україні кейнсіанський механізм ініціації сукупного попиту через збільшення державних споживчих витрат не може бути реалізований повною мірою. Державний бюджет України значно обтяжений зовнішніми боргами і кредитами світових фінансових структур (МВФ, Світовий та Європейський банки, державні запозичення на міжнародному фондовому ринку тощо), які спрямовуються не на розширення і модернізацію виробництва, а переважно на адміністративні реформи, зміцнення національної валюти й оплату боргових зобов'язань [4].

За таких умов збільшення споживчих державних витрат можливе за двома основними напрямками: через дефіцит державного бюджету (у розмірі 3–4% ВВП) за рахунок внутрішньої заборгованості (внутрішні позики) або за допомогою регульованої інфляції (до 15% річних).

Більш вагомим чинником стійкого зростання випуску інноваційних товарів і послуг є підвищення рівня технологічного прогресу за допомогою розширення міжнародного співробітництва в галузі новітніх технологій. Наукоємність виробництва не тільки збільшує продуктивність даного запасу капіталу та інших ресурсів, а й є важливим чинником прискорення накопичення капіталу, тобто вагома роль накопичення капіталу полягає у виконанні функції транслятора технологічного прогресу. А це означає, що фінансовий венчурний капітал повинен спрямовуватися на національні наукові дослідження та впровадження міжнародних розробок у виробництво, що має на увазі й додаткові витрати на підтримку рівня загальної і спеціальної освіти на певному (високому) рівні.

Концепція «економіки пропозиції» [5], широко використовувана в аргументації стійкості виробництва, є однією з теоретичних основ подолання висо-

кої інфляції і супутнього їй безробіття (типовий стан для країн пострадянської економіки). У світлі регіонального розвитку вона повинна бути зорієнтована на підвищення конкурентоспроможності товарів і послуг, тобто зниження витрат виробництва і політику протекціонізму виробника депресивних районів та регіонів пріоритетного розвитку. Тактика економічної політики, спрямованої на стимулювання сукупної пропозиції, включає заходи, сфокусовані на стимулюванні як поточного обсягу виробництва, так і довгострокового підвищення темпів економічного зростання. До першої групи відносять заходи щодо підвищення ефективності розподілу ресурсів між конкуруючими сферами їх застосування через механізми самоврядування, реформу фінансової системи, державного сектора, ринку праці та ін., заходи зі скорочення «податкового клину» за допомогою реформи податкової системи, скорочення дотацій та ін., а також підвищення ефективності використання факторів виробництва. До другої групи відносять стимулювання заощаджень та інвестицій, інновації у сфері технологічного забезпечення виробництва й освіти, стимулювання припливу іноземних інвестицій та інші структурні перетворення.

Мета статті полягає у висвітленні довгострокової стратегії та інструментів забезпечення інноваційного розвитку регіонів України в умовах обмеження державних фінансових ресурсів.

Викладення основного матеріалу. Висвітлюючи пріоритети державної інвестиційно-інноваційної політики України, слід прив'язати їх до середньострокового і довгострокового економічного зростання, вписуючи їх у розстановку політекономічних сил і прогнозовану еволюцію соціально-економічного розвитку країни у цілому. В основі середньострокового економічного зростання лежить реалізація трьох наявних передумов:

- 1) можливості максимального використання наявних і створення нових виробничих потужностей;
- 2) створення умов для нормальної інвестиційної діяльності;
- 3) попередження відтоку фінансових ресурсів, отриманих у рамках національної економіки, для перетворення їх на головне джерело венчурного капіталу.

Основні пріоритети стратегії довгострокового зростання і стійкості виробництва високотехнологічних товарів і послуг можуть складатися з:

- адаптації важелів стимулювання інвестицій у реальний сектор економіки;
- відродження та подальшого розвитку науково-технічних інновацій, пов'язаних із ВПК і АПК;
- упровадження новітніх екологічно чистих технологій виробництва, транспортування та складування продукції;
- удосконалення фіскальної і монетарної політики, спрямованих на усталене економічне зростання регіонів;
- удосконалення корпоративних відносин, орієнтованих на паритетне співробітництво.

Неадекватна політика реформування у сфері освіти і фундаментальної науки може призвести до такої ситуації, коли зростаюча технологічна рента стане єдиною можливістю доступу до новітніх технологій. Тому найбільш важливим пріоритетом розвитку наукомісткої економіки є становлення внутрішньо захищеного фінансового сектора, який обслуговує національні інтереси інноваційного розвитку. У цьому контексті створення юрисдикцій спеціального фінансового режиму господарювання на територіях пріоритетного розвитку, у великих містах, окремих експортоорієнтованих виробництвах, науково-виробничих територіальних структурах на кшталт Силіконової долини (США) уявляється найбільш перспективним напрямом у сфері забезпечення інноваційного розвитку (економіки знань) і зростання національного доходу.

У контексті регіоналізації міжнародних ринків товарів, послуг і ресурсів концепція пропозиції повинна бути зорієнтована на підвищення конкурентоспроможності не лише країни, а й окремих найбільш технологічних регіонів, тобто сфокусована на зниженні витрат виробництва і протекціонізму національного виробника. Тактика економічної політики, спрямованої на стимулювання сукупної пропозиції, включає заходи, сфокусовані на стимулюванні як поточного обсягу виробництва, так і в довгостроковому періоді економічного зростання.

В умовах, коли зростання випуску супроводжується прогресивним забрудненням навколишнього середовища, виснаженням паливних і мінеральних сировинних ресурсів, погіршенням якості природних ресурсів життєзабезпечення і руйнуванням територіальної бази розміщення виробництва, має місце природно-ресурсне обмеження економічного зростання. З урахуванням соціально-екологічних обмежень економічного зростання розроблена модель рівноваги економічної системи [6; 7], яка базується на тотожності:

$$Q = F \left\{ K \cdot L \cdot \sum (R_i - R_i^r) \cdot \sum (S_i - S_i^r) \right\}, \quad (1)$$

де Q – випуск, K – капітал, L – праця, $\sum (R_i - R_i^r)$ – ресурси, використовувані на виробництво, за вирахуванням ресурсів, витрачених на реабілітацію території та зниження забруднення (емісій); $\sum (S_i - S_i^r)$ – чисті емісії (після очищення викидів).

Слід зазначити протилежну спрямованість вектора S_i , оскільки, якщо зростання всіх інших векторів – капіталу, праці і ресурсів – призводить до збільшення суспільно корисного випуску, то забруднення та техногенне порушення територіально-ландшафтної цілісності, що його супроводжує, несе в собі негативну продуктивність, зумовлену, з одного боку, витратою ресурсів на його виробництво, знешкодження та реабілітацію, з іншого – негативними екстернальними ефектами для навколишнього середовища, продуктивності природних ресурсів та здоров'я людини.

Продуктивність праці у цій моделі визначається таким рівнянням:

$$Q/L = F \left\{ K/L \cdot \sum (R_i/L - R_i^r/L) \cdot \sum (S_i/L - S_i^r/L) \right\}, \quad (2)$$

де Q/L – продуктивність праці (y) визначається як:

$$y = f(k \cdot r \cdot r^r \cdot s^{er}), \quad (3)$$

де k – фондоозброєність;

r – ресурсозабезпеченість виробництва (на одного зайнятого);

r^r – ресурсозабезпеченість пом'якшення негативних екстернальних ефектів (на одиницю токсичних викидів або техногенно зруйнованої території, у т. ч. в результаті військово-техногенних наслідків);

s^{er} – фактор соціального ризику, зумовлений територіальною деструкцією, деградацією екологічного складника життєзабезпечення та втратою працездатності.

З урахуванням вищевикладеного виробничої функції, що ендогенно включає фактори вичерпання природно-сировинних ресурсів і погіршення якості навколишнього природного середовища (забруднення, руйнування), може бути представлена у вигляді:

$$Q = \alpha K^a L^b \Delta R^c / \Delta S^d, \quad (4)$$

де $d = (a + b + c) - 1$

$$\text{або } Q = \alpha K^a L^b \Delta R^c \Delta S^{1-(a+b+c)} \quad (5)$$

Подальші обґрунтування умов стабільного функціонування економіки регіонів полягають у такому. Сукупний попит відповідно до основних макроекономічних тотожностей визначається споживанням та інвестиціями в розрахунку на одного зайнятого без урахування соціально-ментальних мотивацій оцінки екологічної небезпеки у виборі продукту споживання ($c + i$) або відповідно до заданої норми заощадження відношенням інвестицій до заощаджень (i/s).

Тоді умови рівноваги попиту та пропозиції можуть бути представлені як: $y = f(k \cdot r \cdot r^r \cdot s^{er}) = c + i$ або $y = f(k \cdot r \cdot r^r \cdot s^{er}) = i/s$.

У цій рівноважній моделі пропозиція на ринку товарів визначається виробничою функцією: $y = f(k \cdot r \cdot r^r \cdot s^{er})$, попит зумовлений накопиченням капіталу, темпи випуску залежать від інвестицій і вибуття. Інвестиції визначаються нормою накопичення, фондоозброєністю, ресурсозабезпеченістю і соціальними ризиками (за наявності інституту фінансової відповідальності за порушення територіальної цілісності та екологічних норм): $i = s \left\{ f(k \cdot r \cdot r^r \cdot s^{er}) \right\}$. Норма накопичення визначає розподіл продукту на інвестиції та споживання: $c = (1 - s) \left\{ f(k \cdot r \cdot r^r \cdot s^{er}) \right\}$. Виходячи із взаємозамінності чинників у даній моделі, можна прийти до висновку, що обмеженість одного з чинників підвищує роль інтенсивності використання інших у забезпеченні темпів економічного зростання. Отже, в умовах ресурсної обмеженості підвищується роль ефективності праці, економії капіталу і раціонального використання природних сировинних ресурсів. Зниження трудомісткості та ресурсоемності має на увазі наявність науково-технічного прогресу як чин-

ника потенційного зростання економіки і передумови постіндустріального розвитку.

Таким чином, за збереження стратегічної ролі інвестицій і науково-технічного прогресу для прискорення економічного зростання в умовах обмеженості фінансових ресурсів, велика частина (40%) яких йде на обслуговування зовнішніх боргів, військові витрати і зміцнення стійкості банкового сектору, все більшої ваги набувають проблеми оптимізації розміщення виробництва.

Бюджетний дефіцит, що практикується під час кризових явищ у будь-якій економіці незалежно від причин їх виникнення, істотно обмежує можливості уряду у сфері забезпечення інноваційної діяльності. Найбільш ефективною в умовах обмеження публічних фінансів є інвестиційна політика держави, спрямована на створення матеріально-фінансових стимулів розвитку підприємництва у сфері інновацій. Залучення прямих іноземних інвестицій у реалізацію стратегічних інноваційних проєктів також здатне забезпечити інноваційну діяльність нерезидентів за умов певних державних гарантій і стимулів. Значний природно-ресурсний потенціал є запорукою розміщення як капіталоефективних високотехнологічних, так і ресурсномістких виробництв. Разом із тим виробничо-технічна база і супутня інфраструктура машинобудівних, хімічних, нафтопереробних галузей потребують модифікації й оновлення, що є підставою для зміни неефективних власників основних фондів для підвищення ефективності менеджменту та стимулювання інноваційної діяльності.

Наявні передумови здатні забезпечити підстави для залучення не тільки бюджетних асигнувань, яких у сучасних умовах недостатньо, а й приватних (національних і транснаціональних) інвестицій у високотехнологічне виробництво інноваційних товарів і послуг. Для активного залучення приватних капіталів в інноваційну сферу необхідне не лише створення стимулів інноваційного підприємництва для виробництва конкурентоспроможних товарів і послуг на зовнішніх ринках, а й забезпечення достатнього рівня внутрішнього сукупного попиту і купівельної спроможності місцевого населення.

Розширення інноваційного потенціалу за рахунок приватизації державних підприємств має на меті пошук ефективного менеджера, а не лише нового інноваційно орієнтованого власника. Випуск інноваційних товарів і послуг заснований на залученні державних та приватних, у т. ч. прямих іноземних інвестицій, є не єдиним способом такого розширення. Іншим важливим чинником експансії інноваційного виробництва служать державні споживчі витрати, зокрема на виробництво новітніх озброєнь вітчизняними підприємствами ВПК та авіабудування, що здатне призвести до підвищення сукупного попиту. Збільшення споживчих державних витрат можливе й за допомогою регульованої інфляції (до 15% річних) з одночасною індексцією доходів населення, якщо йдеться про внутрішній попит на інноваційні товари і послуги.

Проте найбільш вагомим чинником стало зростання випуску інноваційної продукції є підвищення рівня технологічного прогресу за допомогою вітчизняної науки та міжнародного співробітництва в галузі новітніх технологій. Технічний прогрес є визначальною умовою моделі непереривного зростання рівня життя, оскільки зумовлює стійке зростання випуску на душу населення. Величина норми збереження є об'єктом економічної політики і важлива під час оцінки різних програм економічного зростання.

В основі середньострокового економічного зростання лежить реалізація таких трьох передумов:

1) модернізація на основі впровадження результатів науково-технічних досліджень;

2) державні гарантії інноваційно-інвестиційної діяльності (забезпечення високої норми прибутку венчурного капіталу);

3) боротьба з корупцією в рамках національної економіки, що істотно підвищує трансакційні витрати національного господарства.

Необхідною і достатньою умовою соціально-економічного розвитку України є середньорічне зростання валового випуску на рівні 5–7% ВВП [8], а за інноваційними товарами і послугами – 3–5% ВВП. Середньостроковий економічний ріст може бути здійснений у три етапи. На першому етапі (до трьох років) включення заморожених виробничих потужностей за високого рівня зростання форсованих інвестицій може забезпечити економічне зростання на рівні 6–7% ВВП на рік. На другому етапі (протягом двох років) можливе зниження темпів зростання до 2–4% ВВП на рік через вичерпання існуючих резервів і скорочення обсягу введення нових потужностей. Ця тенденція може бути припинена 25-відсотковим зростанням інвестицій у наукомісткий сектор економіки. На третьому етапі (на десятирічний період) можлива стабілізація зростання випуску інноваційних товарів і послуг на рівні вище 5% ВВП на рік.

Довгостроковий економічний ріст можливий тільки за умови активного державного регулювання, заснованого на визначенні секторальних пріоритетів розвитку, виробничої спеціалізації регіонів і координування ринкової політики, з розробленням державних стратегічних інвестиційно-інноваційних програм, спрямованих на зростання сукупного національного доходу. Із цих позицій держава зацікавлена в широкомасштабних проєктах розвитку інфраструктури, стратегічних ринків (у тому числі й сегментації внутрішнього ринку) та виконанні глобальних інвестиційних програм, у яких доходом є не прямі вигоди, а створення нових робочих місць, розширення податкової бази, зростання виробництва в суміжних секторах економіки. Інвестиційні плани можуть бути складені в рамках регіональних або секторальних програм розвитку. Доступні фінансові кошти банківської системи повинні бути задіяні в інвестиційних проєктах реального сектору економіки. Необхідне створення регіональних банків реконструкції та розвитку, венчурних інвестиційних фондів для середнього

та малого бізнесу. У довгостроковому періоді доцільно обмеження доступу і витіснення іноземних інвесторів із тих секторів і виробництв, де національний товаровиробник підсилює свої позиції, має хороші перспективи для зростання випуску інноваційних продуктів.

Висновки. Найбільш важливим для розвитку наукомісткої економіки є становлення внутрішньо захищеного фінансового сектору, який обслуговує національні інтереси інноваційного розвитку. У цьому контексті створення юрисдикцій спеціального фінансового режиму господарювання на територіях пріоритетного розвитку, у великих містах із відповідною науково-технологічною базою, в окремих експорторієнтованих виробництвах, науково-виробничих територіальних структурах уявляється найбільш перспектив-

ним механізмом забезпечення інноваційного розвитку і зростання валового доходу регіонів. Для підвищення ефективності інноваційних проектів доцільно залучати дешеві фінансові ресурси, у тому числі орієнтовані на пайову участь у прибутку від інноваційного проекту під мінімальні або нульові відсотки (банки регіонального розвитку, венчурні та взаємні інвестиційні фонди). Стійке зростання валового доходу регіонів можливе лише за умови збільшення високотехнологічних виробничих фондів, для створення яких необхідне розширення сукупного попиту засобами фіскальної політики, яка генерує ендogenous джерела попиту, а також інструментами економічної політики, сфокусованої на розширення сегментів платоспроможних регіональних ринків.

Список літератури:

1. Геєць В.М. Суспільство, держава, економіка: феноменологія взаємодії та розвитку; НАН України; Ін-т екон. та прогнозів. НАН України. К., 2009. 864 с.
2. Корпоративні структури в національній інноваційній системі України / за ред. д-ра екон. наук Л.І. Федулової. К.: УкрІНТЕІ, 2007. 812 с.
3. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій / відповід. ред. канд. екон. наук Ю.В. Кіндзерський. К.: Ін-т екон. та прогнозів., 2007. 408 с.
4. Статистичні матеріали щодо державного та гарантованого державою боргу України. URL: www.minfin.gov.ua/.../statystichni-materialy-shchodo-derzhavnoho-ta-harantovanoh.
5. Теорії «економіки пропозиції» та «раціональних очікувань». URL: http://pidruchniki.com/1366010237891/politekonomiya/teoriyi_ekonomiki_propozitsiyi_ratsionalnih_ochikuvan.
6. Шостак Л.Б. Усталеність економічного зростання в рамках соціоекологічних обмежень. Економіка природокористування і охорони довкілля. К.: РВПС України НАН України, 2001. С. 35–44.
7. Шостак Л.Б. Макроекономічне моделювання сталого економічного зростання у сучасних умовах. Матеріали міжнародного наукового симпозиуму «Теоретичні основи і стратегія глобального сталого розвитку». Санкт-Петербург, 2013.
8. Шостак Л.Б. Інвестиційна політика в умовах бюджетного дефіциту. Стратегія інноваційного розвитку економіки: кол. монографія. Ч. 2. Х.: НТУ «ХПІ», 2013. С. 247–268.

ИНСТРУМЕНТЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИОННО-ИННОВАЦИОННОГО РАЗВИТИЯ РЕГИОНОВ УКРАИНЫ

В статье определены стратегия и финансовые инструменты обеспечения инвестиционно-инновационного развития регионов Украины в зависимости от их текущего социально-экономического состояния и потенциала роста. Предложена модель экономического роста с соблюдением экологического императива инновационного развития. Определено, что в условиях ограничения публичных финансов эффективным является создание материально-финансовых стимулов развития предпринимательства в сфере инноваций. Однако наиболее весомым фактором роста выпуска инновационной продукции является повышение уровня технологического прогресса с помощью отечественной науки и международного сотрудничества в области новейших технологий. Для повышения конкурентоспособности инновационных продуктов на внутреннем рынке надо привлечь дешевые финансовые ресурсы для их создания и производства. Реализация имеющегося инновационного потенциала обусловлена расширением совокупного спроса средствами фискальной политики и привлечением инвестиционных ресурсов из-за рубежа.

Ключевые слова: региональная экономика, финансовые инструменты, инновационная продукция, стратегия инновационного развития, государственный механизм управления.

**TOOLS FOR PROMOTING INVESTMENT-INNOVATIVE DEVELOPMENT
OF REGIONS OF UKRAINE**

The article defines the strategy and financial instruments for providing investment and innovation development of regions of Ukraine, depending on their current socio-economic status and growth potential. The model of economic growth with the adherence to the ecological imperative of innovative development is proposed. It is determined that in the conditions of limiting public finances the creation of material and financial incentives for the development of entrepreneurship in the field of innovation is effective. However, the most significant factor in the growth of the output of innovative products is the increase of technological progress through the use of domestic science and international cooperation in the field of advanced technologies. In order to increase the competitiveness of innovative products in the domestic market, it is necessary to attract cheap financial resources for their creation and production. The realization of the existing innovative potential is due to the expansion of aggregate demand by means of fiscal policy and attraction of investment resources from abroad.

Key words: regional economy, financial instruments, innovative products, strategy of innovative development, state control mechanism.